

Aluesuunnittelu

- Kaavat ovat suunnitelmia. Niiden avulla suunnitellaan esimerkiksi kaupunkien rakentamista.
- Kaavaan kuuluu kartta ja teksti.
- *Maakuntakaava* on koko maakunnan suunnitelma. Siinä on Forssan ja lähellä olevien kaupunkien (esim. Hämeenlinna) suunnitelmat. Siinä kerrotaan, missä on maataloutta, missä on asutusta ja missä on isot tiet.
- *Yleiskaava* on tarkempi suunnitelma. Se tehdään Forssassa. Se suunnitelma siitä, millaisia taloja Forssaan rakennetaan, missä on teollisuutta ja missä puistoja.
- Tarkin kaava on *asemakaava*. Siinä on kerrottu tarkasti esim. rakennusten paikat, rakennusten korkeudet ja rakennusten ulkonäkö.
- Jos ollaan suunnittelemassa jotain isoa asiaa, esim. moottoritietä, pitää tehdä *ympäristövaikutusten arviointi (YVA)*. Siinä selvitetään etukäteen, miten suunniteltu asia vaikuttaa alueen luontoon ja ihmisiin.
- Jokainen voi vaikuttaa aluesuunnitteluun. Kun kaavaa aletaan tehdä, jokainen voi esittää siitä mielipiteensä.

Väestönkasvu Suomessa ja muualla maailmassa

- Suomen asukasluku on noin 5,5 miljoonaa.
- Suomen väkiluku kasvaa vielä, mutta tulevaisuudessa se voi laskea, koska Suomessa syntyy niin vähän lapsia.
- 100 vuotta sitten Suomessa oli vähän vanhoja ihmisiä ja paljon lapsia.
- Nyt Suomessa on vähän lapsia ja paljon vanhoja ihmisiä.
- Ikäpyramidi kertoo, millaisia ihmisiä jollain alueella on.
- Maapallon väkiluku kasvaa jatkuvasti. Se on nyt melkein 8 miljardia.

- *Väestönkasvu* voi johtaa moniin ongelmiin, esim. ympäristön saastumiseen tai siihen, että kaikille ei riitä puhdasta juomavettä.
- Väestönkasvu on ongelma kehitysmaissa. Siellä perheet ovat suuria monista syistä:

- ehkäisystä ei tiedetä
- ehkäisyä ei ole varaa ostaa
- uskonto kieltää ehkäisyn käytön
- vanhemmat haluavat, että lapset huolehtivat heistä sitten, kun he ovat vanhoja

Ikä- eli väestöpyramidi

Suomen väestö

- Suurin osa suomalaisista kuuluu *kantaväestöön*.
- Muut Suomessa asuvat kuuluvat vähemmistöihin.
- *Perinteisiä vähemmistöjä* ovat saamelaiset, romanit ja suomenruotsalaiset. Nämä vähemmistöt ovat asuneet Suomessa jo kauan.
- *Uusia vähemmistöjä* ovat mm. somalit ja virolaiset.
- *Siirtolainen* muuttaa vapaaehtoisesti maasta toiseen esim. työpaikan tai avioliiton takia. Siirtolaisia tulee Suomeen eniten lähellä olevista maista.
- Pakolainen on henkilö, jota vainotaan omassa kotimaassaan.
- Suomi hakee joka vuosi pakolaisleireiltä noin 800 *kiintiöpakolaista*. Kiintiöpakolaiset muuttavat Suomessa suoraan omaan asuntoon.
- *Turvapaikanhakija* tulee Suomeen itse ja pyytää oleskelulupaa Suomesta. Suomalaiset viranomaiset selvittävät, onko turvapaikanhakijalla oikeasti jokin vaara omassa kotimaassaan.
- Tutkimuksen ajan turvapaikanhakija asuu vastaanottokeskuksessa. Suurin osa hakemuksista hylätään, mutta osa hakijoista saa turvapaikan Suomesta.

Saamelainen.

- Maahanmuuttajia yritetään saada sopeutumaan Suomeen opettamalla heille suomen kieltä ja suomalaisia tapoja. Tätä kutsutaan *kotouttamiseksi*.

Muuttoliike

- Suurin osa suomalaisista muuttaa suuriin kaupunkeihin, joissa on työpaikkoja. Eniten ihmisiä muuttaa pääkaupunki Helsinkiin ja sen lähelle.
- Suomalaisia muuttaa myös ulkomaille. Eniten suomalaiset muuttavat Ruotsiin ja muihin Euroopan maihin.
- Historiaa: 1900-luvun alussa suomalaisia muutti paljon USA:han ja Kanadaan etsimään parempaa elämää. 1960–70-luvuilla suomalaisia muutti paljon töihin Ruotsiin.

Suomen energiantuotanto

- Suomessa kulutetaan paljon energiaa. Energiaa kuluu asuntojen lämmitykseen, liikenteeseen ja teollisuuteen.
- Jokainen voi säästää energiaa: liikkumalla kävellen tai pyörällä, sammuttamalla valot huoneesta lähtiessään, alentamalla kodin lämpötilaa, kierrättämällä jätteet jne.
- Energiaa voidaan tehdä *uusiutumattomilla* ja *uusituvilla* energialähteillä.

Uusiutumattomat energialähteet

- Osa Suomen energiasta tehdään *fossiilisilla polttoaineilla*: *kivihiilellä*, *maakaasulla ja öljyllä*. Niiden huonoja puolia ovat:
 - ne tuodaan ulkomailta
 - ne pahentavat ilmaston lämpenemistä
- Osa Suomen energiasta tuotetaan Suomen neljässä ydinvoimalassa. Ydinvoiman hyvä puoli:
 - + siitä ei tule päästöjä eli ilmasto ei lämpene

Kivihiili

- Ydinvoiman huonot puolet:
 - ydinvoimalassa tarvitaan uraania, joka pitää tuoda ulkomailta
 - ydinvoimalasta tulee säteilevää jätettä
- *Turve* on energianlähde, jota saadaan suolta. Turpeen hyvä puoli:
 - + se on suomalaista
- Turpeen huono puoli:
 - suo tuhoutuu

Uusiutuvat energialähteet

- Uusiutuvia energialähteitä ovat mm. *tuuli, vesi, aurinko* ja *puu*.
- Uusiutuminen tarkoittaa sitä, että niitä tulee koko ajan lisää. Ne eivät lopu.
- Uusiutuvien energianlähteiden käyttöä pitäisi lisätä Suomessa.
- Uusiutuvat energialähteiden hyviä puolia:
 - + ne eivät lopu
 - + ne ovat suomalaisia
 - + ne eivät aiheuta ilmaston lämpenemistä
- Uusiutuvien energialähteiden huonot puolet:
 - eivät ole niin tehokkaita kuin uusiutumattomat energianlähteet

Aurinkovoima on uusiutuva energianlähde.

Luonnonsuojelu

- Luonnonsuojelu tarkoittaa eläinten, kasvien ja niiden elinalueiden suojelua.
- *Luonnon monimuotoisuus (biodiversiteetti)* tarkoittaa sitä, että on paljon erilaisia kasvi- ja eläinlajeja ja erilaisia elinympäristöjä.
- *Kansallispuistot* ovat on luontopuistoja, joihin kuka tahansa saa mennä. Niissä on yleensä polkuja ja tulentekopaikkoja. Forssaa lähin kansallispuisto on Torronsuo.

Torrnsuon kansallispuisto.